

15 marca Wielka Izba ETPC wyda wyrok w sprawie Grzęda v. Polska. 27 skarg związanych z „reformą” sądownictwa

https://monitorkonstytucyjny.eu/archiwa/21336?fbclid=IwAR0aMWby1uoCZX7vu0ZLVU9vJpkE9UOpXqIA-9O-CDJ_6mWpPKIAXpQzaAU

 monitorkonstytucyjny.eu/archiwa/21336

Redakcja14/03/2022



Europejski Trybunał Praw Człowieka wyda 15 marca wyrok w sprawie Grzęda przeciw Rzeczypospolitej Polskiej. Sprawa dotyczy reformy sądownictwa w Polsce, która spowodowała przedwczesne wygaśnięcie czteroletniego mandatu sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego Jana Grzędy, wybranego do Krajowej Rady Sądownictwa. Obecnie w Trybunale zawisło 27 skarg, które dotyczą zagadnień związanych z różnymi aspektami reformy sądownictwa w Polsce po wejściu w życie ustaw w 2017 i 2018 roku.

Skarżący Jan Grzęda jest sędzią od 1986 r. W przedmiotowym czasie był sędzią Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim.

W 2016 roku został wybrany do Krajowej Rady Sądownictwa na czteroletnią kadencję. Zgodnie z uchwaloną w 2017 r. nowelizacją mandat sędziego Grzędy w KRS został skrócony: zakończył się 6 marca 2018 r., z chwilą wyboru do Rady przez Sejm 15 nowych sędziów. Według skarżącego nie było drogi odwołania od tej decyzji

Jan Grzęda nadal jest sędzią w Naczelnym Sądzie Administracyjnym.

Sprawa toczy się w kontekście reform sądownictwa, które zostały przeprowadzone w Polsce, powszechnie określanych jako „kryzys rządów prawa”.

Powołując się na art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) i 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, Jan Grzęda skarży się, że został pozbawiony dostępu do sądu, tłumacząc, że nie było możliwe zakwestionowanie wygaśnięcia jego kadencji w KRS, ponieważ nie ma w tym zakresie skutecznego środka odwoławczego.

Skarga została złożona do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 4 września 2018 r.

9 lutego 2021 r. Izba przekazała Wielkiej Izbie sprawę do rozstrzygnięcia i publiczna rozprawa przed Wielką Izbą odbyła się 19 maja 2021 r.

Następujące osoby trzecie zostały upoważnione do interwencji w postępowaniu: rządy duńskie oraz Holandia, Rzecznik Praw Obywatelskich RP, Fundacja Sędziowie dla sędziów (Holandia) wraz z prof. L. Pechem, specjalnym sprawozdawcą ONZ w sprawie niezależności sędziów i prawników (MD García-Sayán), Amnesty International we współpracy z Międzynarodową Komisją Prawników, Europejska Sieć Rad Sądownictwa, Helsińska Fundacja Praw Człowieka (Warszawa) oraz Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”.

Rzecznik Praw Obywatelskich został upoważniony do udziału w rozprawie przed Wielką Izbą.